

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus II. vtrum Dei Filius assumpserit animam mediante spiritu, sine
mente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

ARTICVLVS II.

Utrum Dei Filius assumpserit animam mediante spiritu siue mente.

Locis sup.
art. 1. nota-
tis.

p. 1. q. 77. ar.
1. ad 1.

p. 4. art. 1.

Exc. 13. 19.
20. & 21.
e. ligatur
com 3.
art. p. acc.

Li 3 ar. fin.
ta 6 ante
medium.

p. 9. q. 64.
artic. 2.

Secundum sic proceditur. Videtur, quod Filius Dei non assumpserit animam mediante spiritu: Idem enim non cadit medium inter seipsum & aliquid aliud: sed spiritus, siue mens non est aliud in essentia ab ipsa anima: ut in prima parte habitum est*. Ergo Filius Dei non assumpserit animam mediante spiritu siue mente.

2. Præterea, illud, quo mediante facta est assumptio, videtur esse magis assumptibile: sed spiritus siue mens non est magis assumptibilis, quam anima: quod patet ex hoc, quod spiritus Angelici non sunt assumptibiles ut supra dictum est*. Ergo videtur, quod Filius Dei non assumpserit animam mediante spiritu.

3. Præterea, posterius assumitur à primo mediante priori: sed anima nominat ipsam essentiam, quæ est prior naturaliter, quam ipsa potentia eius, quæ est mens. Ergo videtur, quod Filius Dei assumpserit animam mediante spiritu siue mente.

Sed contra est, quod Augustinus dicit in libro de Agone Christiano*. Inuisibilis & incommunicabilis veritas, per spiritum animam, & per animam corpus accepit.

b Respondeo dicendum, quod sicut dictum est*, Filius Dei dicitur assumpsisse carnem animam mediante; tum propter ordinem dignitatis; tum etiam propter congruitatem assumptionis. Vtrumque autem horum inuenitur, si comparemus intellectum, qui spiritus dicitur, ad ceteras animas partes: non enim anima est assumptibilis secundum congruitatem, nisi per hoc, quod est capax Dei ad imaginem eius existens: quod est secundum mentem, quæ spiritus dicitur: secundum illud Ephesior. 4. Renouamini spiritu mentis vestra. Similiter etiam intellectus inter ceteras partes animæ, est superior, & dignior, & Deo similior. Et ideo Damascenus dicit in 3. libro. * vnitum est carni per medium intellectus Verbum Dei: intellectus enim est quid anima purissimum, sed & Deus est intellectus.

c Ad primum ergo dicendum, quod etsi intellectus non sit aliud ab anima secundum essentiam, distinguitur tamen ab alijs partibus animæ secundum rationem potentia. Et secundum hoc competit si bi ratio medijs.

Ad secundum dicendum quod spiritui Angelico non deest congruitas ad assumptionem propter defectum dignitatis: sed propter irreparabilitatem casus, quod non potest dici de spiritu humano: ut patet ex his, quæ in prima parte dicta sunt.

Ad tertium dicendum, quod anima (inter quam, & Dei Verbum, ponitur medium intellectus) non accipitur pro essentia animæ, quæ est omnibus potentijs communis: sed pro potentijs inferioribus, quæ sunt omni animæ communes.

COMMENTARIVS.

In hoc articulo est eadem ambiguitas, quæ in præcedenti quæstione, art. 4. notata est, an scilicet per mentem intelligatur potentia intellectiua, vel ipsa substantia animæ rationalis: nam D. Thom. in corpore articuli videtur de potentia intellectiua loqui; in solutione vero ad primum, & secundum potius de substantia in solutione autem ad tertium significat, per animam intelligi potentias sensitiuas, & per mentem potentias intellectiuas, & hunc sensum amplectitur Caietanus. Et potest quidem quæstio omnibus his modis tractari, & definiri, & in re sunt ita connexi, ut vnus fere sequatur ex alio: si tamen sanctorum Patrum sensum attendamus, qui hanc locutionem contra Apollinarem introduxerunt, existimo proprie moueri quæstionem de ipsa substan-

tia animæ rationalis, quæ, ut confert gradum sentiendi, vocatur anima, ut autem confert gradum rationalem, vocatur mens, seu spiritus. Et ita explicat Alensis 3. part. quæstio. 4. memb. 5. Durand in 3. distinct. 2. quæstio. 2. nume. 12. & patet, nam ut superius dixi, hoc sensu negauit Apollinaris, Christum assumpsisse mentem. Quamquam enim hæc vox interdum potentiam, vel etiam actionem ipsam intelligentis significet, ut Epiphani. hæres. 77. docet, & significat Cyrill. lib. 10. in Ioann. capite 1. tamen etiam sumi solet pro ipsa anima: quomodo August. sen author libri de Spiritu, & anima, capite 9. & 10. dicit, eandem rem esse in homine animam, seu spiritum, seu mentem; vocari vero animam, prout viuificat corpus, spiritum autem, aut mentem, quatenus est intelligentia capax, & 9. de Trinit. cap. 4. & lib. 10. cap. 11. aperte dicit August. mentem substantiam esse.

Item nomine spiritus humani non solet significari sola potentia, sed substantia, ut etiam Epiphanius supra facit: At Patres dicunt, assumpsisse Verbum animam mediante spiritu, ut patet ex VI. Synod. act. 18. & Augustin. lib. de agn. Christian. capite 18. quod autem hi Patres assensum, ut, mediante spiritu, alias dicunt, mediante mente, ut patet ex Damascen. lib. 3. capite 6. est ergo mens idem quod spiritus, ut hanc etiam Diuus Thomas ait ex illo ad Ephes. 4. Renouamini spiritu mentis vestra. Id est, in eo spiritu, qui est mens vestra, ut exposuit Augustin. 14. de Trinit. capite 16. & lib. de spirit. & anima, capite 10. Anselm. Beda & alij expostores ibi: sicut ergo nomine spiritus substantia animæ nuncupatur, & non tantum potentia, ita etiam mentis nomine. Imò videtur hæc locutio Sanctorum fundata in illa partitione, quæ vsus est Paul. 1. ad Thessalonic. 5. Ipse autem Deus pax sanctificet vos, ut integer spiritus vestet, & anima, & corpus sine querela in aduentum Domini nostri Iesu Christi seruetur: ubi certum est nomine spiritus non potentiam significari, sed substantiam. Vnde Concilium Francoford. in lib. Sacrosyllab. hunc locum tractans, ait: Nunquid aliud est spiritus, & aliud anima? Non diuisit substantias, sed dignitatem distinxit: nam est & homo animalis, & est spiritualis, non per substantiam, sed per meriti qualitatem: animalis quippe ab anima, spiritualis vero ab spiritu nuncupatur.

Sic igitur sensus quæstionis erit, an Verbum assumpserit animam sensitiuam, seu gradum sensibilem, medio rationali: quamquam vero sensus quæstionis hic sit, interdum tamen explicatur à posteriori per potentias, quia cum hæc duz animæ in homine non distinguantur, horum graduum distinctio, per ordinem ad diuersas actiones, vel potentias explicatur. Et ad hunc sensum facile, possunt accommodari omnia, quæ dicit Diuus Thomas.

b Respondet igitur, Verbum assumpsisse animam mediante spiritu. Quæ assertio facile iuxta dicta declaratur hoc modo: quia licet eadem res sit in homine anima, & spiritus, seu anima sensitiua, & rationalis, tamen per se primo assumpta fuit illa anima, quia rationalis est, ut sensitiua vero, solum quia hic gradus necessario erat cum alio coniunctus. Ac si diceremus, Verbum factum esse animal mediante homine, quia per se primo factus est homo, animal vero solum prout continetur in homine. Et ex definitione quæstionis in hoc sensu, facile definitur in alijs: si enim potentias inter se comparemus, etiam potest dici sensus assumptus medio intellectu, quia propter illum assumptus est, & ex coniunctione ad intellectum habet, quod sit aliquo modo assumptibilis. Comparando vero totam substantiam animæ ad potentiam intellectiua, non adeo proprie dicitur anima assumi medio intellectu, nisi fortasse præintelligatur intellectus in anima, tanquam

quam congrua dispositio ad vñionem: quod ramen
ego verum non exilimo, vt infra dicam. Solum
ergo posset hoc dici aliquo modo in ratione finis,
quatenus anima assumpta est propter propriam o-
perationem intellectuam, atque adeo quatenus ca-
pax est facultatis ad intelligendum, qui sensus fere
cum primo coicidit.

In solutione ad primum dicit Dñus Thomas intellectum non esse aliud ab anima, & videtur loqui de potentia, nam subdit, distinguab aliis partibus animæ secundum rationem potentia: hoc autem videtur esse contrarium ipsi Dño Thomæ, qui vbique distinguit intellectum ab anima. Sed sensus Dñi Thomæ sumendus est, vel ex eadem 1. parti. quæst. 77. artic. 1. ad 1. vel ex quæst. 79. artic. 1. ad 1. in priori enim loco ait, animam respectu suarum potentialium esse totum potentialium, quod secundum totam suam essentiam adest cuilibet parti, seu potentia: & hoc sensu interdum dici, intellectum non esse aliud essentialiter ab anima, quia tota anima secundum totam essentiam adest intellectui. Quomodo loquitur interdum August. vt lib. 10. de Trinit. cap. 11. & alibi sæpe. In posteriori autem dicit, intellectus nomine interdum significari ipsam substantiam animæ, & hoc modo dicere aliquando August. mentem esse spiritum, vel essentiam: & hoc modo verissimum est, intellectum non esse aliud ab anima secundum essentiam. Dicitur autem distinguab alijs partibus, seu gradibus animæ, secundum rationem potentia:, id est, secundum gradum seu differentiam quæ per ordinem ad potentias explicatur.

ARTICVLVS III.

*Virum anima à Dei Filio prius fuerit assumpta
quam caro.*

18.
In art. 4.
C. 33. art.
1 ad 2. C. 3.
C. 33. art.
4 Et ad 2
C. 33. art.
1 ad 3. art.
2 C. 4. con-
clusus.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod anima Christi fuerit prius assumpta a Verbo, quam caro. Filius enim Dei assumpsit carnem mediante anima: ut dictum est*. Sed prius peruenit ad medium, quam ad extremum. Ergo Filius Dei assumpsit prius animam, quam corpus.

45. 2. Præterea, Anima Christi est dignior Angelis, secundum illud Psalm. 96. Adorate eum omnes Angeli eius: Sed Angelus creatus fuit a principio: ut in primo habuitur est. * Ergo & Anima Christi, quæ non fuit ante creata, quam assumpta: dicit enim Damasenus in 3. lib. * Quod nunquam neque anima neque corpus Christi propriam habuerit hypostasim, præter Verbi hypostasim. Ergo videtur quod anima fuerit ante assumptam, quam caro, quæ est concepta in vtero virginis.

3. Præterea, Ioann. 1. dicitur, Vidimus eum plenum gratiæ & veritatis: & postea subditur, quod de plenitudine eius nos omnes accepimus, id est, omnes fideles quocunque tempore: vt Chrysostomus exponit. * Hoc autem non esset nisi anima Christi habuisset plenitudinem gratiæ & veritatis ante omnes sanctos, qui fuerunt ab origine mundi: quia causa non est posterior causato. Cum igitur plenitudo gratiæ & veritatis fuerit in anima Christi ex ratione ad Verbum, secundum illud quod ibidem dicitur, Vidimus gloriam eius quasi ingentem à Patre, plenum gratiæ & veritatis: consequens videtur à Patre à principio mundi animam Christi fuerit à Verbo Dei assumpta.

Lib. 4. c. 6. *Sed contra est, quod Damascenus dicit in quarto libro**
incip. Non, ut quidam mentiuntur, antecam, quæ est ex virgine
 Incarnationem, intellectus est vnitus Deo Verbo, & ex tunc
 vocatus est Christus.

Lib 7. c. 1. Respondeo dicendum, quod Origenes posuit in suo Pe-
 tiarchon *: omnes animas à principio fuisse creatas, inter
 Fr. Suarez. Tom. 1.

A
quas etiam posuit animam Christi creatam. Sed hoc quidem
est inconueniens. si ponatur quod fuerit tunc creata, sed non
statim Verbo vnita: quia sequeretur quod anima illa ali-
quando habuisset propriam subsistentiam sine Verbo: &
sic cum fuisset à Verbo assumpta, vel non esset facta vnio se-
cundum subsistentiam, vel corrupta fuisset subsistentia ani-
mæ præexistens. Similiter etiam est inconueniens, si ponatur
quod anima illa fuerit à principio Verbo vnita, & postmodum
in vtero Virginis incarnata: quia sic anima videretur esse
non eiusdem nature cum nostris: que simul creantur, dum cor-
poribus insunduntur. Vnde Leo Papa dicit in Epistola ad * Iu-
lianum, quod non alterius nature erat caro Christi, quam no-
stra: nec alia illi quam cæteris hominibus anima est à prin-
cipio in spirata.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut supra dictum est*,
 B anima Christi dicitur esse medium in unione carnis ad Verbum
 secundum ordinem nature: non autem oportet ex hoc,
 quod fuerit medium ex ordine temporis.

Ad secundum dicendum, quod sicut Leo Papa in eadem Epistola dicit*, anima Christi excellit nostras animas non diuerſitate generis; sed ſublimitate virtutis: eſt enim eiꝰdem generis cum noſtris animabus; ſed excellit etiam Angelos ſecundum plenitudinem gratiæ & veritatis. Modum autem creationis reſpondet anima ſecundum proprietatem ſui generis; ex quo habet; cum ſit corporis forma; & creetur ſimul; dum corpori inſunditur & vnitur. Quod non contigit Angelis; qui ſunt ſubſtantia omnino à corporibus abſoluta.

Ad tertium dicendum, quod de plenitudine Christi omnes homines accipiunt secundum fidem, quam habent in ipsum: dicitur enim Rom. 3. quod iustitia Dei est per fidem Iesu Christi in omnes, & super omnes qui credunt in ipsum. Sicut autem nos in ipsum credimus, vi in iam natum: ita antiqui crediderunt in ipsum vi in nasciturum: habentes enim eundem spiritum fidei credimus: vt dicitur 2. ad Cor. 4. Habet autem fides, que est in Christum, virtutem iustificandi ex proposito gratie Dei: secundum illud Roman. 4. Et, qui non operatur, credenti autem in eum, qui iustificat impium, fides reputatur ad iustitiam secundum propositum gratie Dei. Vnde quia hoc propositum est aeternum, nihil prohibet per fidem Iesu Christi aliquos iustificari, etiam antequam eius anima esset plena gratia & veritate.

COMMENTARIVS.

Titulus huius articuli de ordine tēporis, seu durationis intelligendus est, vt ex corpore, & ex supra dictis artic. i. constat. Et sic intellectus non indiget expositione, nam quæ Caietanus in fine tractat circa efficaciam rationis D. Thomæ, & per se clara sunt, & sufficienter ab eo dicuntur. Quæ vero notat de subsistentia animæ rationalis inferius disputabuntur.

ARTICVLVS IV.

*Virum caro Christi fuerit prius à Verbo assumpta,
quam anima unita.*

AD quartum sic proceditur. Videtur quod caro Christi fuerit prius a Verbo assumpta, quam anima unita. Dicit enim Augustinus in lib. de Fide * ad Petr. Firmissime tene, & nullatenus dubites, non carnem Christi sine diuinitate conceptam in utero Virginis, priusquam susceperetur a Verbo: Sed caro Christi videtur prius fuisse concepta, quam anima rationali unita: quia materia vel dispositio prior est in via generationis, quam forma completa.

40.
Locus sup.
ar. 3. citat.
Cap. 18.
princ. 10. §

Ff. 2

Ff 2

plerina.